

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 128/2019-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom doc. JUDr. Štefanom Kočanom, PhD., advokátska kancelária, Nitrianska 1837/5, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 91/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 91/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v zmysle čl. X ods. 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Peter Straka (sudca spravodajca) a Martin Vernarský.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie, predmetom ktorého je návrh sťažovateľa na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], začalo 10. júna 2016 doručením návrhu okresnému súdu. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd do podania ústavnej sťažnosti vo veci samej nerozhodol, a v prípade, že rozhodol, rozhodnutie sťažovateľovi nedoručil.

4. Sťažovateľ podanie ústavnej sťažnosti odôvodňuje tým, že napadnuté konanie na okresnom súde trvá neprimerane dlho (2,5 roka) a dĺžka konania je v rozpore so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v primeranej lehote. Sťažovateľ ďalej uvádza, že dôsledky súdnych prietáhov na neho a jeho rodinu sú negatívne, pretože „tým, že Okresný súd Trenčín doteraz nerozhodol vo veci, ktorá je predmetom tejto sťažnosti, vygeneroval tak tento súd fatálne dôsledky exekúcie, trestného stíhania, zadržania vodičského preukazu a tým spôsobenú stratu zamestnania a zníženie ceny sťažovateľa na trhu práce, ktoré všetky negatívnym spôsobom zasiahli Sťažovateľa, jeho ďalšie dve maloleté deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a ich matku“. Sťažovateľ napokon v ústavnej sťažnosti zdôraznil, že s okresným súdom riadne komunikuje a poštové zásielky z okresného súdu si preberá na adrese jeho trvalého pobytu. Napriek tomu podľa slov sťažovateľa mu do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo doručené rozhodnutie okresného súdu vo veci samej.

5. Sťažovateľ sa súčasne domáha primeraného finančného zadosťučinenia, priznanie ktorého odôvodňuje tým, že „... má 52 rokov, má zadržaný vodičský preukaz, je trestne stíhaný a má exekútorom zablokovaný osobný účet v banke - vysoká pravdepodobnosť, že z dôvodu súdnych prietáhov sa Sťažovateľ skôr, alebo neskôr stane bezdomovcom.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného zadosťučinenia (aj z dôvodu trvalého a nezvratného narušenia osobnej integrity Sťažovateľa...) a to vo výške 100.000 €... z dôvodu súdnych prietáhov na strane súdu a z dôvodu fatálnych dôsledkov nečinnosti súdu v tejto veci (exekúcia, trestné stíhanie, strata zamestnania, budúce problémy v komunikácii s bankami, s Políciou SR...).“.

6. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol o nej nálezom tak, že vysloví porušenie jeho v záhlaví označených základných práv podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 € a náhradu trov konania v sume 298,08 €.

7. V rámci prípravy na predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti ústavný súd vyzval okresný súd na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň si vyžiadal súdny spis vzťahujúci sa na vec sťažovateľa. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, podaním sp. zn. Spr 360/2019 z 24. apríla 2019, v ktorom okrem podrobnej chronológie úkonov súdu v napadnutom konaní uviedol:

„... súd v tomto konaní nečinný nebol, ale priebežne a plynule vykonával potrebné procesné úkony. Tieto boli najmä súvisiace s opakovanými návrhmi otca maloletého - sťažovateľa na nariadenie neodkladných opatrení. K dĺžke konania najmä medzi jednotlivými úkonmi súdu prispel sťažovateľ, a to nepreberaním zásielok súdu, resp. preberaním na konci ich úložnej lehoty. Vec bola rozhodnutá na druhom pojednávaní, pričom prvý určený termín pojednávania musel byť zrušený znova z dôvodu na strane sťažovateľa, keďže súdu neoznámil adresu svojho nového pobytu. Vec je toho času právoplatne rozhodnutá.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

18. Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v danom prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

19. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále

trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

20. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu ako aj zo samotného spisu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že napadnuté konanie, ktoré na okresnom súde začalo 10. júna 2016 doručením návrhu sťažovateľa, bolo meritórne skončené rozsudkom okresného súdu z 2. októbra 2018, ktorým súd znížil vyživovaciu povinnosť sťažovateľa zo sumy 300 € na sumu 80 € mesačne. Označený rozsudok okresného súdu spolu s odvolaním odporkyne si sťažovateľ neprevzal, preto boli doručované v súčinnosti s políciou. Z oznámenia „*Obvodného oddelenia PZ v Trenčíne*“ doručeného okresnému súdu 17. januára 2019 vyplýva, že sťažovateľ si 15. januára 2019 zásielky odmietol prevziať aj napriek poučeniu, že v prípade bezdôvodného odopretia ich prijatia sa tieto považujú za doručené. Následne bol spis 19. februára 2019 predložený Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní odporkyne. Krajský súd rozhodol o odvolaní rozsudkom sp. zn. 5 CoP 10/2019 z 20. marca 2019, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že vyživovaciu povinnosť sťažovateľa znížil zo sumy 300 € na sumu 170 € mesačne. Spis bol vrátený okresnému súdu 21. marca 2019. Následne bol rozsudok odvolacieho súdu doručovaný sťažovateľovi, ktorý si ho opäť neprevzal. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 17. apríla 2019.

21. Z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ opakovane nepreberal písomnosti súdu, neoznámil súdu svoju novú doručovaciu adresu a opakovane podával návrhy na nariadenie neodkladných opatrení a iných podnetov (napr. na preskúmanie ústavnosti ustanovení § 96b ods. 4 a 5 zákona č. 61/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony). Vec mohla byť rozhodnutá na prvom pojednávaní 26. júna 2018, ale práve z dôvodu neúčasti sťažovateľa muselo byť pojednávanie odročené na 2. október 2018, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok. Ústavný súd teda konštatuje, že uvedené správanie sťažovateľa ako účastníka konania malo nepochybne negatívny vplyv na

plynulosť priebehu napadnutého konania a sám sťažovateľ svojím správaním prispel k dĺžke konania.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie označených práv už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu